

Εκδόσεις

ΝΙΚΟΣ ΧΑΤΖΗΧΑΛΚΟΣ
«Απόστολος Καλδάρας»
 Ιανός, σελ. 429

Ο Νίκος Χατζηχάλκου γνώρισε το μεγάλο δι-
 μιμνή από μικρό παιδί, αφού είναι ο πατέρας του
 συνθέτη. Αφηγείται τη γέννηση του Καλδάρου
 στα Τρίκαλα, την οικογενειακή κατάσταση και τα
 γεγονότα, που είναι το πρώτο έναυσμα για κάθε
 καλλιπική στη ζωή του. Το βιβλίο συνοδεύεται
 από σπάνιο φωτογραφικό υλικό, παρτιτούρες,
 χειρόγραφα και στίχους του συνθέτη και των
 συνεργατών του. Προλογίζουν οι Λευτέρης Πα-
 παδόπουλος, Μάκης Μάτσας, Βαγγέλης Κορα-
 κιάκης, γιος του Απόστολου Καλδάρου, Κώστας,
 καθώς και ο συγγραφέας Ν. Χατζηχάλκου.

ΦΩΤΗΣ ΤΣΕΤΙΝ
«Η γιαγιά μου»
 Πατάκι, σελ. 179

Όταν η συγγραφέας αυτού του βιβλίου, Φωτιά
 Τσετίν, μεγάλωσε σε μια μικρή επαρχιακή πόλη
 της Τουρκίας, είχε την εικόνα της γιαγιάς της ως
 μιας ευτυχισμένης και αξιοσεβαστής μουσουλ-
 μανός νοικοκυράς. Πέρασαν δεκαετίες μέχρι να
 της αποκαλύψει η ίδια την αλήθεια: Γεννήθηκε
 χριστιανή και Αρμενίσσα. Οι περισσότεροι άντρες
 στο χωριό της σφαιράστηκαν το 1915 και τα
 γυναικόπαιδα του χωριού στάλθηκαν σε πορεία
 θανάτου. Εκείνη την έσωσε (αρθρώντας την
 από την αγκαλιά της μίας της) ένας Τούρκος
 αξιωματικός, που έγινε ο πατέρας της. Αυτό
 που ήξερε η γιαγιά ήταν πως είχε ακόμη συγγε-
 νείες στην Αμερική.

ΜΑΛΤΕ ΚΟΡΦ
«Βολφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ»
 Αλεξάνδρεια, σελ. 178

Παιδί-θαύμα και τραγική φιγούρα, ενεργητικός
 και φιλόσοφος, ρωμαιοκαθολικός και ελευθε-
 ροσκέπτος, ευνοούμενος της αυλής και κατα-
 χρωμένος στους πιστούς του, αγαπημένος του
 κοινού αλλά και δημιουργός συνθέσεων που
 έφεραν τους ακροατές στα όριά τους: Η ιδιό-
 μορφη προσωπικότητα του Βολφγκανγκ Αμα-
 ντέους Μότσαρτ έχει πολλές όψεις.

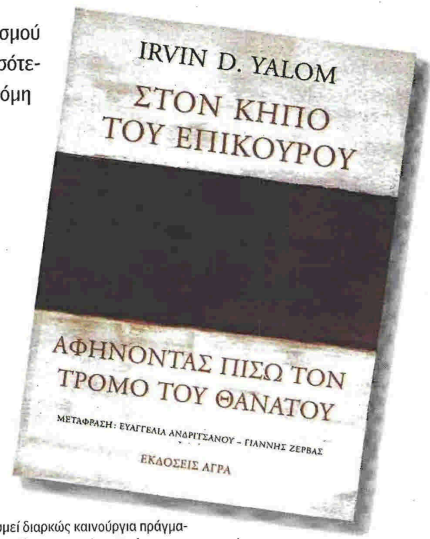
βιβλία

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΤΕΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

«Στον κήπο του επίκουρου» του Irvin D. Yalom

Θεραπευτική μέθοδος για την απομυθοποίηση του θανάτου

► Το ζήτημα της θνητότητας είναι εξ ορισμού ασύμβατο με την ίδια τη ζωή και οι περισσότεροι άνθρωποι αποφεύγουν πεισματικά ακόμη και να στοχαστούν πάνω σε αυτό

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΑΪΛΑΚΗ

Εάν υπάρχει κάτι που η ζωή αδυνατεί να κατανοήσει, που δεν μπορεί να το συλλάβει, αυτό είναι σίγουρα ο θάνατος. Το ζήτημα της θνητότητας είναι εξ ορισμού ασύμβατο με την ίδια τη ζωή και οι περισσότεροι άνθρωποι αποφεύγουν πεισματικά ακόμη και να στοχαστούν πάνω σε αυτό. Και βέβαια, η ζωή συνεχίζεται έστω και αν η βεβαιότητα του θανάτου δεν απομακρύνεται. Υπάρχουν, όμως, κάποια περιθώρια για μια ουσιαστική αισιόδοξη απέναντι στο αναπόφευκτο τέλος: Από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, οι απολογητές διαφόρων θρησκειών και οι φιλόσοφοι ασχολήθηκαν επιτακτικά με αυτό ακριβώς το μείζον θέμα της συμπίλωσης του ανθρώπου με την επικείμενη διάλυση του οργανισμού του στα ανάγωνα στοιχεία του. Ετσι, για όσους πιστεύουν ότι η ψυχή αποτελεί μία οντότητα ανεξάρτητη από την ύπαρξη του ανθρώπου, η διάλυση του ανθρώπινου οργανισμού -που επέρχεται με τον θάνατο- περιορίζεται στην καταστροφή του σώματος.

Η ΨΥΧΗ

Η ψυχή, για αυτούς, είτε διατηρεί την ατομικότητά της -όπως υποθέτει ο χριστιανισμός- είτε ενώνεται σε μία γενική, απαλλαγμένη από κάθε ατομικό χαρακτηριστικό κατάσταση- όπως η νρβάνια την οποία εισαγωγούνται οι βουδιστές. Κατά τον Πλάτωνα, η φιλοσοφία αποτελεί μία «μελέτη θανάτου». Οι φιλόσοφοι, λέει ο Πλάτων, οι οποίοι έχουν ως στόχο τη γνώση της αλήθειας, πρέπει να γνωρίζουν ότι θα πετύχουν απολύτως τον σκοπό τους μόνο εφόσον απαλλαγούν εντελώς από τις επιρροές και δεσμεύσεις του σώματος και των αισθήσεων- και αυτό μπορεί να γίνει μόνο με τον θάνατο.

Ο Σπενγκάουερ, επίσης, εξέλαβε τον θάνατο ως τη λύση στα προβλήματα της ανθρώπινης υπόστασης. Η πηγή της δυστυχίας, λέει ο Γερμανός φιλόσοφος, δεν είναι άλλη από τη βούληση του ανθρώπου

να επιθυμεί διαρκώς καινούργια πράγματα, με αποτέλεσμα να μένει μονίμως ανικανοποίητος και δυστυχής. Οπότε με τον θάνατο παύει αυτή η αναπόδραστη συνθήκη των ανικανοποίητων επιθυμιών. Αλλά ακόμη και αν πειστεί κανείς ότι ο θάνατος αποτελεί μια «λύση», ο φόβος του θανάτου παραμένει, η γνώση της προοπτικής του φυσικού τέλους σίγουρα δεν είναι εύκολη υπόθεση.

ΦΟΒΟΣ

Ακολουθώς, έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να ανατρέξει κανείς σε απόπειρες αποσβέσης αυτού του φόβου, μια και «το ανθρώπινο είδος» όπως παρατήρησε ο Βολταίρος, «είναι το μόνο που γνωρίζει ότι θα πεθάνει». Μία τέτοια διεξοδική προσπάθεια αντιμετώπισης του δέους μπροστά στον θάνατο επιχειρεί ο Αμερικανός ψυχοθεραπευτής και συγγραφέας Ιρβιν Γιάλουμ με το έργο του «Στον κήπο του Επίκουρου». Αφήνοντας πίσω τον τρόπο του θανάτου» (εκδ. άγρα), μέσα από το οποίο δίνει την δική του εκδοχή αισιόδοξας απέναντι σε ένα τόσο δύστροπο θέμα. Άλλωστε, όπως επισημάνει χαρακτηριστικά «το να κοιτάξεις κατάματα τον θάνατο διαλύει καθετί μακάβριο».

Εάν λοιπόν ο τρόμος του θανάτου πηγάζει από την ιδέα ότι το παρελθόν κάνεται, τότε η αναβίωση του παρελθόντος μπορεί να προσφέρει ζωτική καθυστάση. Ακολουθώντας μια τέτοια συνταγή, εξυπνώνει τη δική του αναδρομή στη ζωή του επιδιώκοντας να ανικνεύσει τις ρίζες ενός τέτοιου φόβου στα προσωπικά του βιώματα, για να γενικεύσει και να προτείνει πιθανές διεξόδους. Θυμάται -στο πλαίσιο αυτό- ένα εξαιρετικά δυσάρεστο περιστα-

τικό κατά το οποίο ο πατέρας του παραλίγο να πεθάνει. Εκείνη ήταν η μέρα που άλλαξε τη ζωή του: Ελέποντας τον γιατρό που τους επισκέφτηκε για να εξετάσει τον ασθενή, αισθάνθηκε τέτοια ανακούφιση που αποφάσισε να γίνει ο ίδιος γιατρός για να μεταδίδοι με τη σειρά του στους άλλους αυτήν την σίθηρη προεμίας και ασφάλειας. Πώς όμως θα βρει ο άνθρωπος την απαραίτητη εκείνη ηρεμία -όπως την οικιαγράφησε ο Επίκουρος- η οποία θα τον βοηθήσει να ξεδιπλώσει τον φόβο του θανάτου; Στόχος του Επίκουρου ήταν να διατυπώσει μια φιλοσοφική διδασκαλία που, ακολουθώντας την κανείς, θα κατάργησε να αποφυγεί αυτόν τον φόβο και να εξασφαλίσει στην ψυχή του την αταραξία, τη γαλήνη, κάρη στην οποία θα μπορεί να αισθάνεται ευτυχισμένος κάτω ακόμα και από τις πλέον αντίξοες συνθήκες.

ΜΕΘΟΔΟΣ

Αντιστοίχως, ο Ιρβιν Γιάλουμ διατυπώνει τη δική του θεραπευτική μέθοδο, μέσα από ποικίλες ιστορίες και παραδείγματα που αποσκοπούν στην απομυθοποίηση του θανάτου, στην -κατά το δυνατόν- εξοικείωση με τη θνητότητα, ιδίως εάν κάποιος δεν πιστεύει στη μεταθανάτια ζωή. Τα κλειδιά, πάντως, της δικής του άποψης βρίσκονται στην ουσιαστική επανεκτίμηση της ανθρώπινης επαφής, της αυτοφιλοκρίτικης, της φιλίας, της ανάγκης για πρότυπα. Και ακόμα στη δημιουργικότητα και την ουσιαστική αίσθηση πληρότητας και ηρεμίας που νιώθει κανείς μέσα από την συνειδητή -και πάντα επιθυμητή- πραγμάτωση του εαυτού του.

«Το να κοιτάξεις κατάματα τον θάνατο διαλύει καθετί μακάβριο»

